

Posudek oponenta na disertační práci Mgr. Dmitriye Timofeeva
Jazyk českých knih historiografických zápisků „dlouhého“ 18. století

Posuzovaná disertace si klade za cíl provést pravopisnou a jazykovou charakteristiku vzorku rukopisných památek vzniklých od 20. let 18. století do prvních desetiletí 19. století (ono „dlouhé“ 18. století autor definuje jako období od posledních desetiletí 17. do první třetiny 19. století, s. 11). Vstupuje tak na pole v bohemistice jednak moc neorané, jednak obtížné, protože rukopisný modus zachování klade na badatele nemalé nároky paleografické, ale zároveň v jistém směru na pole ke zkoumání výhodné, neboť rukopisná tradice nebyla svazována např. typografickými omezeními, jejichž vliv na výslednou pravopisnou a jazykovou podobu tisků bývá stěží měřitelný. Ještě některé další proměnné se autorovi podařilo promyšleným zúžením zkoumaného vzorku, vymezeného i na základě jeho zkušeností s rukopisnými prameny střední doby, odstranit: všechny z jím rozebíraných šesti památek pocházejí od autorů s poměrně malým dosaženým vzděláním, byly určeny vlastně pro omezený okruh čtenářů, pocházejí ze širší středočeské oblasti, z maloměstského či venkovského prostředí, všechny od mužů a vykazují malou míru intertextuality. Redukcí sociolingvistických i dalších proměnných tak vznikl soubor textů velmi vhodných pro vzájemné srovnání. Rozsah zařazených úryvků se pohybuje kolem 50 normostran, přesto však bych uvítal přesnější údaje o počtu zařazených normostran u autorů, jejichž zápisky byly rozebírány v plném rozsahu (Šolc, Štěpán, Jílek, snad i Preinhalter, srov. s. 38–43; jako dolní hranice je stanoveno 10 normostran psaných jedním písařem, s. 38 – z formulace mi nebylo jasné, jsou-li některé zkoumané historiografické zápisky zapsány více písaři, případně jak se zohledňoval jejich vliv na zápis, o vyhodnocení písařů zvláště se píše na s. 43, ale v rámci analýz jednoho díla se dále neodlišují). Autor disertace se při zpracování tématu opíral také o několik svých odborných studií a dovednosti nabyté při kolektivních projektech, jako jsou Repertorium nebo Soupis rukopisných zlomků Národního muzea.

Kladem práce je střídavý odborný styl, dobrá strukturace textu a adekvátně formulované hypotézy a závěry, široký kontextuální záběr s bohatou sekundární literaturou (jen dlouhý exkurs o vývoji školství by myslím bylo možné výrazně zkrátit, i vzhledem k tomu, že zkoumaní autoři dosáhli jen nižších stupňů vzdělání). Je třeba ocenit, že kromě paleografické kompetence autor, ač nerodilý Čech, prokázal kompetenci v odborném stylu češtiny zcela odpovídající rodilému mluvčímu, ale také kompetenci v dalších jazycích: kromě ruštiny cituje v němčině a latině, užívá sekundární literaturu ve francouzštině.

Pravopisné a formulační nedostatky nejsou příliš závažné, jejich výběrový soupis uvádím pro eventuální úpravu práce pro tisk: *Vedoucí* > *Školitel* (titulní list), *gramatography* > *grammatography* (abstrakt), *of 18th century* > *of the 18th century* (tamtéž), *are being analysed* > *are* nebo *have been analysed* (tamtéž); *specifikám* > *specifikům* (s. 9), *stylstická* (s. 18), *nekongruenčních* > *nekongruentních* (s. 26 aj.), *s. s.* (s. 27), *rozpěti* > *rozpětí* (s. 32), *konstituující* (s. 43), *Dittman, Dittmana* > *-nn-* (s. 45), *nezdomác nělých* (s. 49), *úřednická* (s. 55), *ze kvantitativního* > *z kvantitativního* (s. 70), *Cochemu* > lépe: *Kochemu* (s. 72), *kalendáře a minuce* > *kalendáře a minuce* (s. 72), *výrazné posiluje* > *výrazně posiluje* (s. 74), *se ... se naučili* (s. 82), *Nudožeský* (s. 93–94), *digtonů* (s. 95), *jej záznam* > *její záznam* (s. 96), *radí jej* > *jej radí*, *Lehregebäude* > *Lehrgebäude, 1809 > 1819* (vše s. 99), *Konstace* > *Konstance* (s. 100), *druhém vydání* > *druhém vydání* (s. 101), *ozačena* > *označena* (s. 101), *se ... přetrvává* (s. 102), *majuskulích písmen* > *majuskulních písmen* (s. 102), *i dílčí* > *ani dílčí* (s. 103), *sousedství* (s. 103), *diaktirická* (s. 108), *přibližně* (s. 108), *více způsobu* (s. 109), *diakritického* (s. 110), *se ... používá grafy* (s. 110), *zkomaných* (s. 111), *konsonantů /š/* > *konsonantu /š/* (s. 111), *se ... se ... nevyskytuje* (s. 112), *neetimologického zápisů* > *neetimologického zápisu* (s. 113), *zjeměna* (s. 113), *praxi* > *praxí* (s. 114), *nepřidává ... význam* > *nepřikládá ... význam* (s. 115), *majiuskule* (s. 116), *Preinhalter* (s. 116), *novější* – zřejmě *novější* (s. 123), *u zachycené protetického* (s.

130), všechny (s. 135), zastopení (s. 135), upltaňuje (s. 136), v definitivních koncovkách > v koncové pozici koncovek (s. 137), nápodobovat (s. 139), Jediný gramatik > Jediným gramatikem (s. 144), které kvůli > které jsou kvůli (s. 155), pronomen > pronomin (s. 160), zaujmuly > zaujaly (s. 163), Křištofa > Kryštofa (s. 181, též 206), v transkripci zřejmě Máří Magdalény místo Mářimagdalény (s. 186), variant stejného lze (s. 199), faunvariantu (s. 204), ud'ali > ud'ali (s. 205), tykající > týkající (s. 206), boží > Boží (s. 210), vojak > voják (s. 215), Bohumíra Hynka Bílovského (s. 220) sladit s Bohumíra Hynka Josefa Bílovského (s. 216; někdy se uvádí pořadí Josefa Hynka), Nedoložené výrazy > Jinde nedoložené výrazy (s. 225), viz. s.) (s. 228), při sesi nebo sesi (obě podoby ve stejném citátu na s. 228), Thámj1788 (s. 233), Jezitského > jezuitského (s. 248), nápodobování (s. 248), Slovesnoti (s. 248), vybraných tropu (s. 248), pametních (s. 256), vyprávění (s. 253), zeugmy > zeugmatu (s. 260), památkami (s. 260), paralelsem (s. 263), zanamenat (s. 266), většiny její mluvčích (s. 267), sepsání mluvnice (s. 271), tykající (s. 272), synonymů > synonym (s. 272), jsem již zmínil > jsem se již zmínil (s. 273), v komentářích (dvakrát v téže větě na s. 273), XVIIIe > XVIIIe (s. 278), Lation > Latino (dvakrát na s. 281), oficína > oficina (s. 281, 282), expemplares > exemplares (s. 282), noc vn > con vn (s. 282), proptedad > propiedad (s. 282), noc el > con el (s. 282), Hue[ca > Hue[ca, con (s. 282), Noc licencia > Con licencia (s. 282), newynutedlné > nevyhnutedlné (s. 282), deteguntue > deteguntur (s. 283), apodlé > a podlé (s. 283), Herli[chen > Herrli[chen (s. 284), DYSTICHIS > DYSTICHIS (s. 284), [kusyl > [kusyl (s. 287), [[tia[tném > [[tiastném (s. 287), Böhmi[schen > Böhmi[chen (s. 287), Wěceh > Wěcech (s. 289), Jahrhuderte > Jahrhunderterte (s. 296), premostrátů > premonstrátů (dvakrát na s. 298), spolipráci (s. 298), Bäuerlichen > bäuerlichen (s. 298), protichudných > protichudných (s. 302), Von späten > Vom späten (s. 304), Neuordnung Deutschland > Neuordnung Deutschlands (s. 304), svědectvíčeskobudějovického (s. 308), Universitati Carolinae > Universitatis Carolinae (s. 308, 309), z hlediska > s hlediska (s. 310), historickýrozbor (s. 311), davida > Davida (s. 313), dvakrát se opakuje 1962 u položky Jedlička 1962 a Jelínek 1962 (s. 314), Othe > Other (s. 314), gosudarstvennyj > gosudarstvennyj (s. 315), Koniášová (s. 315), Hoffmanová > Hoffmannová (s. 315), Jarolsav (s. 316), Mošetického > Motěšického (s. 317), RUSÍNOVÁ > RUSINOVÁ (s. 317), u položky Kosek 2012 a Kosek 2013 chybí stránkování (s. 317); č. 4 s. (s. 320), Harrassowirz > Harrassowitz (s. 324), modlíci > modlicí (s. 326), Kramériusovské > kramériusovské (s. 329), Slovesná > Slovesná (s. 329), Tařana > Tařana (s. 332, 333), Přes > Press (s. 334). Vliv ruštiny se projevuje minimálně (jak je vidět na některých případech výše jako neetimologického), např. ve formulacích Badatel se zde však vydal cestou... (s. 70), Kromě toho badatelka konstatuje (s. 135). Transkripce ruských slabik *de*, *me*, *ne* by měla podle PČP být zřejmě *dě*, *tě*, *ně* (srov. např. Turgeněv, v práci: literaturnoje na s. 278, universitet na s. 315, 329). Z dalších drobností: nadbytečná čárka se vyskytuje za Praze (úvodní prohlášení), za Naopak (s. 9), před nejsou (s. 41), za neuter (s. 48), za nerovnoměrně (s. 51), za potomky (s. 75), za substantiva (s. 144), za autorů a Preinheltera (s. 160), za argumentaci (s. 248), před se (s. 252, 273), století > století (s. 277), čárka chybí za v.v.i (poděkování), Ph.D. (dvakrát tamtéž), před často (s. 37), před či není (s. 49), za zemí a před probíhala (s. 51), před způsobený (s. 59), před či (s. 112), před je nominativ (s. 127), za varianty slov (s. 129), před slov (s. 133), před označovaných a je (s. 158), před evidovaný (s. 194), před známé (s. 246), před doložených (s. 246), před opakovaně (s. 248), před poprvé (s. 248), před naopak (s. 272), mezera chybí před o níž (s. 163). Zvlášť autor píše jazykově reflexivní a raně novověký (podle PČP, odvozujeme-li od jazyková reflexe a raný novověk, má být dohromady), Jednota bratrská píše s majuskulí (podle PČP j-). Na s. 194 právně administrativní > právně-administrativní. Také citáty ze starších gramatik by bylo vhodné ještě zkontrolovat, např. klásti > klásti v citaci z Žáčka (s. 94), male > male, hlahol > hlahol z rukopisu BlahGram (s. 94), corripuntur > corripiuntur z Drachovia (s. 95), multar voces > multae voces z Doležalovy gramatiky (s. 123), prohídnati > prohljdnauti (s. 128) z Pařízkovy příručky apod. U položky Andrllová Fidlerová 2011 (s. 302) chybí některé

nakladatelské údaje sborníku. Několik dalších drobností jsem zadržel v posuzovaném výtisku práce.

Připomínky a podněty k obsahové stránce práce:

1. Ad fonetika, fonologie a pravopis: Pravopis není jazykovou rovinou, jak by plynulo z formulace v abstraktu. Autor v transliteraci (s. 9) záměrně nepoužívá znak <g> s diakritickým znaménkem – nepomohlo by ale jeho zavedení jednoznačnosti interpretace (slova jako *privilegium* apod.)? V transkripci (s. 10) se v práci neopravují písařské chyby – přimlouval bych se za obvyklé [sic]. Na s. 17 se u diftongizace *y > ej* uvádí *nalegwati*, ale to nevzniklo touto diftongizací (GbHistMluvI, s. 534). Na s. 46 a 101 se mluví o *otevřené pozici* vokálů, lépe: vokály v otevřené slabice. Nepřesná je formulace *systémové fonetické změny* na s. 47 (myslí-li se systémové jako *languové*, tj. fonologické změny; srov. *fonetickému systému češtiny* na s. 198); protetické *v* do nich ovšem nepatří, není fonémem (píše se v práci systematicky jako /v/, např. s. 47). Na s. 94 se píše o *hlásce /j/* místo fonému. Na s. 108 je nutno doplnit k fonémům /a, e, o/ jejich dlouhé protějšky /á, é, ó/, jak ukazují příklady <žiado[ʃtj>, <žiadný>, <držana>, k /i/ je třeba tamtéž doplnit /í/, srov. např. <bozj>, tj. *Boží*, mezi příklady. Při interpretaci zápisů jako <[obe>, <Sweczenij>, <wet[ʃjm>, <temeřž> (s. 109) by zřejmě připadala v úvahu i nářeční ztráta jotace po retnicích. Na s. 117 se píše o hláskových skupinách *mě, bě* atd., správně (jde-li o hlásky) má být *mje/mně, pje* atd. Na s. 118 má být místo *po fonémech «d», «t»* atd. správně *po grafémech*. Na s. 120 se mluví o *zadním /ý/*, ale hláska odpovídající tomuto fonému byla nejspíše realizována jako středová. Chybně je *b* s kličkou označeno závorkami za foném (s. 120), v dané formulaci je přitom řeč o hláskách (ve skutečnosti jde o graf, resp. alograf fonému /b/). Na s. 130 se uvádí podoba *leyno* jako lexikalizovaná diftongizovaná varianta, avšak nejde o výsledek diftongizace. Na s. 136 se mezi podoby vzniklé úžením zařazuje i adverbium *taky*, ale *-y* je zde analogické podle *hezky, brzy* apod. (TrávHistMluv, s. 211). Na téže straně se podoba *Slíska* <Sly[ʃka> vykládá jako podoba *s nepřivodním úžením*, formulace není jasná (zřejmě se myslí na variantní délku *Slézsko > Slízsko*); tamtéž je nářeční podoba *zasej* <zaseg> zařazena k výsledkům diftongizace *y > ej*, avšak diftongizace se v tomto slově neuskutečnila. Na s. 163 autor avizuje, že v citacích ukázek v kapitole 4.4 užívá transliteraci, ale ukázky jsou v této kapitole transkribovány. Na s. 176 v případě varianty *šepmistr* (vedle *šefmistr*) nejde asi o *hláskoslovnou*, ale spíš jen o grafickou variantu. Při transkripci v části 4.4 autor vychází z Vintrových zásad pro barokní texty; na řadě míst se <g> před předními samohláskami přepisuje jako *g* (*regiment, magistrát, generál, privilegium, legitimize* atd.), ale pravděpodobnější je zřejmě výslovnost s [j], minimálně jako variantní (např. *majistrát* a *jenerál* uvádí jako lemmata i *Lexikální databáze humanistické a barokní češtiny* a *majstrát* dokládá autor na s. 229). Na s. 176 čteme *agracionírovati*, jinde zakončení *-ýrovati* (*arestýrovati, atakýrovati* atd.): čím se řídí podoba s *-i/ý-?*

2. Ad morfologie, slovtvorba: V případech typu *consignací, distribucí, spekulace* bych nemluvil o českém sufixu *-cí* a *-ce* (tak na s. 106, 245). Tamtéž (a jinde, např. s. 135, 138) se odlišuje *kmen a předpona*, ale předpona je součástí kmene slova. Při výčtu alomorfů v dativu plurálu maskulin (s. 146) by měla být alespoň zmíněna koncovka *-om*, přítomná ve vícekrát vydané náměšťské gramatice (*bratrom, panom, synom* atd.). Na s. 151 se popisuje ústup auxiliáru ve 3. osobách préterita a dokončení tohoto procesu proběhlo podle autora *v živém jazyce nepozději v první třetině 16. století*, opírá se zde mj. o náměšťskou mluvnicí – proti tomu by však bylo možné namítnout, že smolné knihy 2. pol. 16. a počátku 17. stol., blízké mluvené syntaxi, ještě zcela běžně auxiliár zapisují (také pozdější gramatikáři, jak autor uvádí, jev registrují). Na s. 155 se píše o Bibli svatováclavské (autor zde píše *S-*), že v ní jsou „použity náležité tvary přechodníků i duálu“ – odkazuje se na Vintrovu charakteristiku jazyka této bible, ale v tomto bodě by ji bylo možné zpřesnit (např. Jr 9,4 *bratr podvádějic podvede*), což však nelze vyžadovat po našem autorovi. Na s. 160 se při konkurenci alomorfů *-ú/-ív* nevhodně mluví o flexích. Kondenzace přechodníkem u Šolce na s. 161 (na s. 273 *přechodník ve významu*

préterita) se mi nezdá být výjimečný morfologický tvar. Některé další formulace jsou podle mě příliš odvážné: *Tvaroslovný systém češtiny se stejně jako její hláskoslovná soustava zcela stabilizoval v 16. století* (s. 142).

3. Ad lexikum: Hranici skupiny *nomina sacra* (s. 46) by bylo třeba ohraničit výčtem, jinak je, soudím, velmi rozostřená. Na s. 211 se uvádí jako citátový výraz *porcincule* ve frázi *po porcinculi*, ale vzhledem k morfologické adaptaci bych ho už za citátový nepovažoval (proti tomu např. *ordentlich* v české větě na s. 243 ano). Na s. 214 se výraz *grichtunk* hodnotí jako pravděpodobná zkomolenina z *Gerichtsordnung*, ale starší němčina zná *die Gerichtung* (viz www.woerterbuchnetz.de). Na s. 223 se uvádí, že varianta k slovu *putr/putra* je uvedena u Ryvoly jako *půdr*, avšak jde o dvě slova: *putr/putra* je v korespondenci Kateřiny ze Žerotína, na niž se odkazuje, ve významu ‚máslo‘, kdežto *půdr* u Ryvoly je vyloženo jako ‚vlasoprach‘. Význam slova *konfrontací* ‚výslech‘ na s. 227 je příliš obecný, jde o typ výslechu s konfrontací vyslýchaných.

Poněkud nejasné je členění lexika jednak na sémantická okruhy (administrativa, vojenství atd., to je v pořádku), jednak na *slovní zásobu podle jejího složení*, přičemž v tomto bodě se probírají jen a) ostatní cizí slova, b) propria domácího a cizího původu – za srozumitelnější bych považoval a) vybrané sémantické okruhy, b) ostatní zachycená slova cizího původu, c) propria, d) citátová slova. Zároveň by bylo vhodné zmínit, že téměř celá tato blíže rozebíraná slovní zásoba je z periferie českého lexikálního systému, často jde o parasystémové jednotky, případně za jeho hranicí (citátová užití citích slov, typicky latinských frází) – těžko lze souhlasit s tím, že slova jako *kamenda*, *špicrut*, *štuknecht* či *tambor* (s. 215–216) tehdy patřila k *jádru lexikálního systému češtiny* (s. 215). Ještě k členění: doložená ostatní slova cizího původu autor dále dělí na starší jednotky, jež mají doklady už v 16. století nebo na počátku 17. století, slova doložená v barokní češtině a hapax legomena či okazionalismy autora. U první skupiny by ale bylo vhodné kromě Veleslavínových slovníků u řady jednotek uvést, že jsou doloženy už ve staré češtině, i když autor jinde (s. 49) uvádí, že nesleduje nejstarší výskyty – nejednoznačně však mohou působit formulace jako ta na s. 186, že pro většinu slov *lze najít doklady v pramenech vzniklých v 16. století a v prvních desetiletích 17. století*, přičemž k takovým jsou zařazena i slova *plundrovati* (StčS uvádí doklad z 1. pol. 15. stol.) – s. 187 nebo *muzika* a *strych* (má MSS) na s. 210, neboť u lexému *prohlášení* (s. 200) se odkazuje na Vokabulář webový a Štítného. Podobně třeba na s. 196: stavitelské názvosloví je doloženo z *větší části ... v rozlišných variantách ve Veleslavínově díle*, ale mezi termíny se uvádí např. *barviř*, *cech*, *fortna* atd. Nesamozřejmě, ač pochopitelná je i volba VelNomQ jako hlavního referenčního zdroje. U slova *děkan* (s. 196) je význam vyložen jako *správce děkanátu*, ale to soudím není přesné, lépe by bylo použít definici ESSČ. U některých odkazů na Veleslavínův *Nomenclator quadrilinguis* by bylo vhodné dát odkaz *srov.*, neboť se podoba u Veleslavína neshoduje s podobou u autorů historiografických *zápisků*, např. *šrank* (s. 205) – ve VelNomQ však *šraňk*, *zápověď* (s. 201) – ve VelNomQ *zápověd*, *vejtah* (s. 200) – ve VelNomQ *výtah* apod.

4. Ad stylistika a rétorika: na s. 30 čteme, že „pro vzdělanější autory 17. a ‚dlouhého‘ 18. století hrála velkou roli doporučení dobových gramatik a rétorik“. Jsou pro tento silný vliv spolehlivá svědectví u rukopisné produkce? Dalo by se myslím pochybovat o síle vlivu dobových gramatik na úzus sledovaných autorů rukopisných zápisků (tj. zda vědomě používali ve svých historiografických zápiscích, asi bez vyšších stylistických ambicí, např. figuru jako *enallage* apod.) – na s. 118 ostatně autor dochází k závěru, že u záznamu sledovaných hlásek volí každý písař své řešení, které *se ve většině případů neshoduje s radami mluvnic*. U nejméně vzdělaných autorů pochybují o záměrném užití tropů a figur jako stylémů (autor je v některých formulacích podobně opatrný). Na interpretaci některých údajných figur a tropů (např. *distributio* při rozvíjení děje, zeugmatu *sníh i déšť přšel* na s. 260 */přseti* tu je zřejmě ‚padati‘, *srov. z 16. stol. listí přselo!*, synekdochy na s. 265) bych se s autorem neshodl.

5. Ad nářečí: autor se opírá o Běličovu klasifikaci nářečí, když vybírá památky zejména ze širší středočeské oblasti (např. s. 37), ale toto vymezení se mi nezdá pro 17. až 18. století zcela přesvědčivé (ačkoli má oporu i u Šembery): jak ukázal F. Cuřín (*Studie z historické dialektologie a toponomastiky Čech*), bylo rozložení izoglos v 18. století někdy i výrazně jiné. Na s. 138 se uvádí, že slovo *únor* bývá zachyceno s <v->: je to dáno zřejmě jeho kvantitativním nářečním kolísáním (srov. Utěšený: *Nářečí přechodového pásu českomoravského*, s. 80).

6. Ad jazyková a kulturní reflexe: autor představuje postoje a názory gramatikářů do první čtvrtiny 19. století včetně (s. 50). Avšak některá jazykověreflexivní díla v tomto přehledu chybějí, např. obsáhlá gramatika Františka Novotného z Luže (*Pravidla české řeči [...]*, Praha 1818) – ta ovšem chybí i v přehledu O. Koupila *Grammatyka česká [...]*, Praha 2015. Bylo by nicméně možno jejími názory doplnit například pravidla o psaní adverbii typu *česky, německy* s majuskulemi (srov. s. 85), o konkurenci *dobří/dobry stromy* (s. 127), *-ech/-ích* v lokálu plurálu maskulin (s. 148) ad. Také do souhrnu dosavadního bádání by bylo jistě možné doplňovat další položky (uvádí se např. Vlčkovy *Dějiny literatury české*, ale ne Jakubcovy či Flajšhansovy), k problému diskontinuity (s. 22) studie P. Nejedlého, k tisku *Země dobrá, to jest Země česká* studie J. Vintra, pro dějiny 18. století publikaci Roman Vondra: *České země v letech 1705–1792 [...]*, Praha 2010 atd. Na s. 19 se klade počátek utváření názoru o jazykovém úpadku do 70. let 18. stol. Ale domnívám se, že pohled na veleslavínskou a kralickou češtinu jako „zlatý věk“ (a tedy na soudobou produkci jako úpadkovou) je přítomen už v gramatikách okolo poloviny 17. stol. (Koupil: *Grammatykáři*, 2015, s. 245n.).

7. Další poznámky: V práci se uvádějí v rozboru jen procentuální údaje, chybí absolutní počet výskytů (tokenů), které by představu o výskytech jevů (záznam fonémů, výskyt majuskulí, konkurence alomorfů atd.) značně zpřesnily a umožnily by také provést standardní statistické testy, jestli zjištěné rozdíly mezi sledovanými texty jsou relevantní, nebo jsou s největší pravděpodobností jen záležitostí náhody, a nemají tak vypovídací hodnotu. Na s. 8 končí rozsah analýzy prvním desetiletím 19. století, ale Preinhalterovy zápisky končí r. 1834 (s. 42). Drobné chyby v překladu: *annis currentis* je *tohoto* (nebo *běžícího*) roku (ne *tento rok*, s. 192); *restantiarii* spíše *dlužníci* než *dlužník* na s. 193 (alespoň v jiných případech se překládá doklad, ne lemma); místo hesla *processio* by na s. 193 mělo být lemma *processionaliter* (tj. jiný slovní druh, adverbium).

Shrnuji: Disertační práce D. Timofeeva nepochybně splnila svůj cíl a představuje významný příspěvek k poznání dílčího výseku českojazyčné rukopisné produkce ve stanoveném období. Autor prokázal přesvědčivě kompetenci číst starší rukopisné texty, zachycené různým typem písma, náležitě je ve stanovených parametrech filologicky interpretovat a zasadit do kontextu dosavadního poznání. Zpracování disertace lze vytknout některé dílčí formální a obsahové nedostatky, jako celek se však stane nepostradatelnou pro všechny, kdo se budou v budoucnu zabývat českou rukopisnou tradicí raného novověku a prvními dvěma fázemi národního obrození. Práci proto rád doporučuji k obhajobě.

Závěr: Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako prospěl.

Praha 17. 9. 2018

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.